

תיקון עיוות המס בהטבת החנייה

הדרך הפשוטה להקלת עומסי התנועה, להקטנת הזיהום

ולהפחתת מספר תאונות הדרכים

ד"ר מיכאל שראל, ראש פורום קהלת לכלכלה

מערכת המס בישראל השכילה בדרך כלל לטפל בצורה יעילה וצודקת בהטבות השונות שהמעסיקים מעניקים לעובדיהם. המיסוי של ההטבות מונע תכנוני מס לא ענייניים, מגדיל את היעילות הכלכלית לטובת כלל האזרחים, ומאפשר קיום לאורך זמן של שיעורי מס נמוכים יחסית על כלל העובדים. העיקרון הוא פשוט ואחיד: כל הטבה שהמעסיק יכול להחשיב כהוצאה מוכרת לצרכי מס – העובד ישלם עבורה מס, כאילו הייתה חלק ממשכורתו.

לדוגמה, אם המעסיק מעניק לעובד שי לחג, עלות השי מהווה הוצאה מוכרת עבור המעסיק (בדיוק כמו המשכורת שהוא משלם לעובד), אך העובד חייב במס על שווי ההטבה הגלום בשי שקיבל. הדבר נכון גם לגבי הוצאות נסיעה שהמעסיק משלם לעובד, לגבי סבסוד ארוחת צהריים שהמעסיק מעניק לעובד, וגם לגבי רכב צמוד, דמי הבראה, ביגוד, טלפון, אחזקת רכב, ועוד סעיפים מחליפי משכורת.

ואולם נותרה הטבה אחת שאינה ממוסה כלל. ההטבה הזאת מייצרת לא רק חוסר יעילות וחוסר צדק – אלא גם עומסי תנועה כבדים, זיהום אוויר הגורם לתחלואה מיותרת, ותאונות דרכים עם הרוגים, פצועים ומחיר כלכלי וחברתי נוראי. ההטבה הזאת היא מתן מקום חנייה לעובד על חשבון המעסיק. כששני עובדים מגיעים למקום העבודה, אחד מהם במכוניתו (לא משנה כלל אם זה רכבו הפרטי או רכב צמוד שהועמד לרשותו) וחברו ברגל, באופניים, או בתחבורה ציבורית – העובד שמגיע עם רכבו מקבל הטבת מס משמעותית, שחברו אינו מקבל.

הפתרון לעיוות הזה הוא פשוט. על המדינה למסות הטבת חנייה, בדיוק כפי שהיא ממסה ארוחות צהריים או שי לחג. מיסוי הטבת החנייה יגרום לירידה ניכרת בשימוש ברכב בהגעה לעבודה במרכזי הערים (אבל לא בהכרח בפריפריה) ולהפחתת המס על כלל העובדים.

העובד המקבל כיום מקום חנייה בחינם יאלץ "לחשב מסלול מחדש" ולהחליט אם עדיין משתלם לו להגיע למקום העבודה במכוניתו. ייתכן שהוא יחליט שזה עדיין כדאי לו, ובמקרה זה הוא פשוט ישלם יותר מס; אך ייתכן שיחליט שבמצב החדש כדאי לו יותר להגיע למקום העבודה בשיתוף עם שכן העובד באותו אזור, או באופניים, או בתחבורה ציבורית, או במונית, או לעבוד יותר מהבית, או לעבור מקום עבודה או דירה – ולוותר על השימוש היומיומי במכונית הפרטית.

שינוי התנהגות (פחות עובדים יגיעו לעבודה במכוניתם) חגרום להפחתה במידה ניכרת של עומסי התנועה, הזיהום, ותאונות הדרכים. הפחתות אלה ישפרו את רווחתם ואת איכות חייהם של כלל העובדים – גם אלו שימשיכו להגיע למקום עבודתם ברכב, וגם אלו שיפסיקו להגיע עם רכב. יתרה מכך, ירוויחו מכך גם העובדים שמלכתחילה לא הגיעו למקום עבודתם עם רכב. כעת הם יוכלו להגיע למקום עבודתם בתחבורה ציבורית במהירות גבוהה יותר, וגם ישלמו פחות מסים. ההפחתה במסים לכלל הציבור במקרה של שינוי התנהגות עשויה להיות משמעותית – כי יפחת הצורך לממן השקעות של המדינה בכבישים ובתשתיות אחרות.

הממשלה מחפשת דרכים להתמודד עם עומסי התנועה הגדלים, הזיהום הגובר ותאונות הדרכים הנוראיות. אבל לפני שהממשלה מחליטה להשקיע (על חשבוננו) עוד עשרות מיליארדי שקלים בכבישים, מחלפים, נתיבי תחבורה ציבורית, רכבות ואוטובוסים, ראוי שתנסה משהו הרבה יותר פשוט, שהוא גם יעיל וגם צודק.